

УДК 332.14

DOI: 10.25140/2411-5215-2019-4(20)-95-104

Аліна Петровська

**ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ
МОДЕЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

Алина Петровская

**ЕКОЛОГИЗАЦИЯ ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ В КОНТЕКСТЕ
МОДЕЛИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ**

Alina Petrovska

**THE ECOLOGIZATION OF UKRAINE ECONOMY
IN CONTEXT MODELS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT**

У статті узагальнено науковий матеріал із досліджуваної теми, обґрунтовано ідею про те, що на сучасному етапі гостро постає питання необхідності вирішення екологічних проблем, причиною яких є активізація та інтенсифікація впливу людини на навколишнє середовище. Доведено зв'язок переходу до концепції сталого розвитку, яка передбачає побудову якісно нової соціо-еколого-економічної моделі розвитку суспільства, із вирішенням проблем екологізації. Розкрито категоріально-змістовну характеристику поняття «екологізація», під якою розуміємо процес послідовного впровадження технічних, технологічних та управлінських інновацій для реалізації процесів сталого розвитку, шляхом досягнення збалансованості складових розвитку (економічної, екологічної, соціальної), з одночасним збереженням та поліпшенням стану навколишнього середовища на всіх таксономічних рівнях. Здійснено класифікацію інструментів екологізації з урахуванням рівня їхнього впливу на економічну систему. Наведено принципи реалізації державної екологічної політики, серед яких: відкритість, підзвітність, гласність органів державної влади; участь громадськості у формуванні державної політики; дотримання екологічних прав громадян; заохочення до ведення екологічно відповідального бізнесу та екологічно свідомої поведінки громадян; запобігання екологічній шкоді; міжнародна співпраця та євроінтеграція.

Ключові слова: екологізація; сталий розвиток; Європейський Союз; Угода про асоціацію; державна політика; економічні інструменти, принципи.

Рис.: 3. Бібл.: 16.

В статье обобщен научный материал по исследуемой теме, обосновано идею о том, что на современном этапе остро стоит вопрос о необходимости решения экологических проблем, причиной которых является активизация и интенсификация влияния человека на окружающую среду. Доказана связь перехода к концепции устойчивого развития, которая предусматривает построение качественно новой социо-эколого-экономической модели развития общества, с решением проблем экологизации. Раскрыта категориально-содержательная характеристика понятия «экологизация», под которой понимаем процесс последовательного внедрения технических, технологических и управленческих инноваций, для реализации процессов устойчивого развития, путем достижения сбалансированности составляющих развития (экономической, экологической, социальной), с одновременным сохранением и улучшением состояния окружающей среды на всех таксономических уровнях. Осуществлена классификация инструментов экологизации с учетом уровня их влияния на экономическую систему. Приведены принципы реализации государственной экологической политики, среди которых: открытость, подотчетность, гласность органов государственной власти; участие общественности в формировании государственной политики; соблюдение экологических прав граждан; поощрение к ведению экологически ответственного бизнеса и экологически сознательного поведения граждан; предотвращение экологического вреда; международное сотрудничество и евро интеграция.

Ключевые слова: экологизация; устойчивое развитие; Европейский Союз; соглашение об ассоциации; государственная политика; экономические инструменты; принципы.

Рис.: 3. Библ.: 16.

The article summarizes the scientific material on the topic, substantiates the idea that, at the present stage, there is an urgent need to solve environmental problems, which are caused by the intensification and intensification of human impact on the environment. The connection of the transition to the concept of sustainable development, which involves the construction of a qualitatively new socio-ecological-economic model of society's development, to solve the problem of greening is proved. The categorical and meaningful characteristic of the concept of "greening" is understood, which means the process of consistent introduction of technical, technological and managerial innovations for the implementation of sustainable development processes, by achieving a balance of development components (economic, environmental, social), while preserving and improving the state of the environment. all taxonomic levels. The classification of greening instruments is made taking into account the level of their impact on the economic system. The principles of implementation of the state environmental policy are presented, among them: openness, accountability, publicity of state authorities; public participation in public policy-making; respect for citizens' environmental rights; promotion of environmentally responsible business and environmentally conscious behavior of citizens; prevention of environmental damage; international cooperation and European integration.

Keywords: greening; sustainable development; European Union; Association Agreement; public policy; economic instruments, principles.

Fig.: 3. References: 16.

JEL Classification: Q58; Q01

Постановка проблеми. Європейський вибір України буде успішно реалізовано в контексті імплементації Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, що значною мірою буде залежати як від динамічності її економічного розвитку, так і від переймання світових стандартів щодо соціоекологічного добробуту. Особливостями сучасного етапу розвитку економіки є значне загострення та посилення екологічних проблем через активізацію та інтенсифікацію впливу людини на природне середовище. Виникнення екологічної небезпеки під тиском антропогенного та техногенного впливу на довкілля, і як наслідок – високі темпи споживання природних ресурсів та їх вичерпність, зменшення біорізноманіття та зниження продуктивності геоекосистем, диктують необхідність модернізації економічної та соціальної сфер з урахуванням чинників екологічного та природноресурсного змісту для створення більш комфортних умов проживання та відтворення. Концепція переходу України до сталого розвитку допоможе здійснити довгоочікувані зміни через побудову якісно нової та ефективної соціо-еколого-економічної моделі розвитку суспільства та вирішення проблеми екологізації як ключового напрямку економічного зростання.

Під метою екологізації розуміють економічний добробут майбутніх поколінь та створення належних умов проживання і відтворення, що неможливо без збереження довкілля та мінімізації екологічних ризиків. Впровадження нової моделі розвитку, з огляду на сучасний соціально-економічний розвиток суспільства та стан національної господарської системи, передбачає комплексну модернізацію сфер як економічної, так і соціальної, з урахуванням пріоритетності природноресурсних та екологічних факторів. Чітке розуміння екологічних проблем і переконливість у неможливості досягнення за рахунок одна одної економічних та соціоекологічних цілей, підвищили пріоритетність збереження довкілля та вжиття термінових заходів щодо формування екологічної свідомості та культури. Безсумнівно, для подальшого розвитку України матиме важливе значення здійснення виваженої державної політики щодо впровадження сучасних ресурсозберігаючих і екологічно безпечних технологій, а також формування культури нації екологічного напрямку. У контексті цієї парадигми акцентуємо увагу на актуальності проблеми екологізації як інтеграції еколого-економічних процесів, що засновані на прийнятті взаємопов'язаних соціальних, політичних, економічних та техніко-технологічних рішень, що сприяють результативному досягненню екологічних завдань та цілей у будь-якій еколого-економічній системі [12].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема екологізації економіки як ключовому фактору стратегії соціально-економічного розвитку держави та її секторів присвячені праці таких учених-економістів: С. Бобильов, В. Вахлакова, А. Голюков, С. Ілляшенко, В. Кислий, Л. Мельник, Ю. Погорелов, О. Прокопенко, І. Синякевич, Ю. Туниця, С. Харічков, Є. Хлобистов та ін. Ґрунтовний аналіз категорій «екологізація економіки та суспільства» і «екологізація виробництва» паралельно з концепцією сталого розвитку зробили М. Багров, М. Голубець, О. Горленко, Г. Дейлі, М. Долішній, С. Дрогунцов, С. Лісовський, Г. Підгрушний, Л. Руденко та ін.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. На сучасному етапі розвитку економічних відносин України з іншими державами актуалізуються завдання щодо подальшого аналізу проблем екологізації економіки як у регіональному, так і в загальнодержавному аспектах. Тому зазначене актуалізує необхідність теоретичного обґрунтування процесу екологізації як системного підходу до об'єктивного світу та більш глибокого усвідомлення в житті людини ролі природи, для практичної реалізації основних напрямів державної політики на основі екологічної безпеки та принципів раціональності.

Мета статті. Метою статті є дослідження основних проблем та подальших перспектив екологізації економіки в Україні в контексті політики переходу до моделі сталого розвитку для підвищення якості життя населення та забезпечення паритету відносин у

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

тріаді «природа – соціум – економіка». Мета зумовила конкретні завдання, а саме: розкрити категоріально-змістовну характеристику поняття «екологізація»; порівняти погляди щодо сутності досліджуваного поняття; охарактеризувати інструменти екологізації з урахуванням рівня їхнього впливу на економічну систему.

Виклад основного матеріалу. Взагалі науковці підкреслюють неможливість побудови конкурентоспроможної моделі економіки України без зменшення негативного впливу на природне середовище економічного розвитку та досягнення суттєвих позитивних зрушень у сфері природокористування. Вирішення зазначеного завдання потребує реалізації послідовної і змістовної політики держави з проведенням цілого комплексу заходів.

Базові положення та основні механізми формування та реалізації національної екологічної політики України викладені у Стратегії державної екологічної політики на період до 2030 року [9]. Стратегія визначає головні цілі та завдання національної екологічної політики, формує її механізми та інструменти. Відповідно до новоствореної Стратегії метою реалізації національної екологічної політики «є досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем» [9].

Одним із головних завдань державної екологічної політики є досягнення нашою державою Цілей Сталого Розвитку, затверджених у 2015 році на Саміті Організації Об'єднаних Націй зі сталого розвитку; «сприяння збалансованому (сталому) розвитку шляхом досягнення збалансованості складових розвитку (економічної, екологічної, соціальної), орієнтування на пріоритети збалансованого (сталого) розвитку» [9].

Безумовно, завдання екологізації економіки доцільно розглядати в контексті пріоритетності політики переходу до раціональної моделі сталого розвитку. Такий підхід і лежить фактично в основі проєкту Стратегії сталого розвитку України до 2030 року, з урахуванням вагомості особливості її розроблення – адаптованих до умов України Цілей сталого розвитку до 2030 року та фундаментальних положень Оновленої стратегії сталого розвитку ЄС [15].

Є підстави вважати, що сучасна системна екологічна політика, яка успішно реалізується країнами-членами ЄС, здійснюється шляхом упровадження системного підходу в галузеву політику, з одночасним удосконаленням системи інтегрованого екологічного управління, інтеграцією екологічної політики до інших політик та поліпшенням екологічних характеристик продукції. Отже, зростаючі процеси глобалізації та інтеграції у світовому господарстві з'єднують не лише країни, але і їх проблеми.

З метою окреслення можливих шляхів зміни стилю та способу життя, подолання стереотипу суспільства споживання та антропоцентризму суспільного розвитку, світовим співтовариством анонсовано необхідність переходу на засади сталого (збалансованого, відтворювального) розвитку.

Визначальними і вирішальними подіями у виробленні концептуальних підходів та орієнтирів сталого розвитку стала Конференція з проблем навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро (1992), розробка на основі її документів Концепції сталого розвитку України (1997) та Всесвітня зустріч на вищому рівні щодо сталого розвитку в Йоганнесбурзі («Саміт Землі – 2002»). Однак на практиці застосування багатоманітності теорій сталого розвитку у чистому вигляді обмежене: пропонується або скорочувати народонаселення та виробництво, або скеровувати природоохоронну діяльність на боротьбу з наслідками руйнувань та збуджень у природі. Однак без врахування економічних, демосоціальних, культурологічних та екологічних особливостей країни або регіону перехід до сталого розвитку буде неможливий. З огляду на це збалансування інтересів суспільства і можливостей природи, подальший економічний розвиток та екологічна рівновага спонукають до розробки й успішної реалізації стратегії сталого розвитку.

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Науковцями доведено, що концепція сталого розвитку має здійснюватися на принципах стратегічного планування з урахуванням інтересів усього суспільства, зважаючи на взаємну обумовленість господарської, природної та соціальної систем, дотримання еколого-соціально-економічного балансу. Визначна особливість Концепції полягає в тому, що вона ґрунтується на раціональному природокористуванні, передбачає комплексне використання, економічну оцінку, охорону та відтворення ресурсів з обов'язковою мінімізацією відходів і викидів (рис. 3) [4].

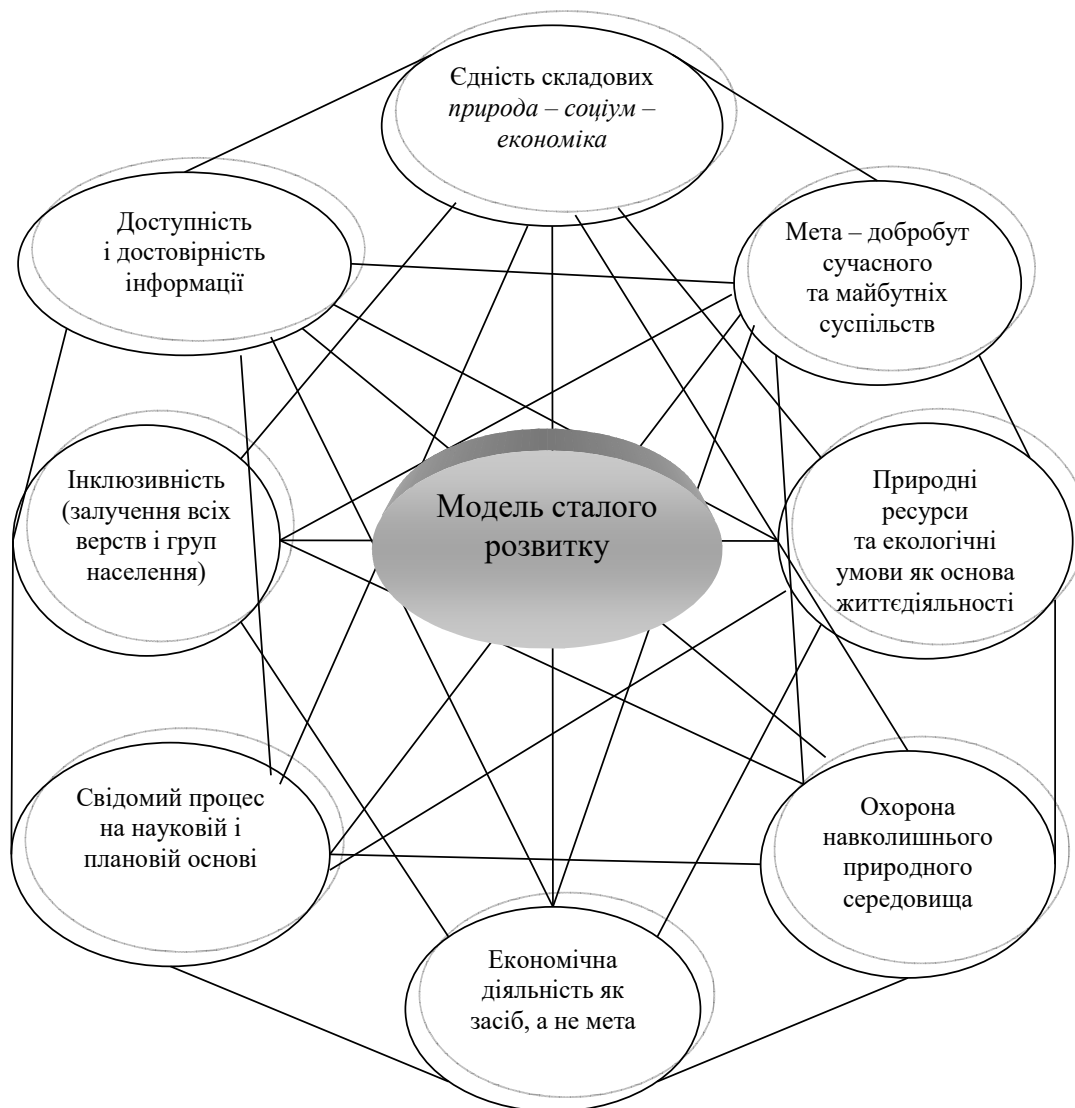

Рис. 1. Модель сталого розвитку за А. Коваленком

Джерело: [4].

Зважаючи на те, що процеси деградації довкілля мають місце практично в усіх регіонах України, а змінене господарською діяльністю людини навколишнє природне середовище позначається на суспільстві у зворотному напрямку, питання екологізації економіки України належать до найскладніших і актуальніших та здебільшого розглядаються у двох аспектах: по-перше, як модель та напрям розвитку економіки для усунення еколого-економічних суперечностей і забезпечення гармонійного поєднання якості навколишнього середовища та середовища життєдіяльності людини; по-друге, як система забезпечуючих заходів (технологічних, технічних, організаційних та економічних) для зниження природоємності, ресурсоємності й екологоємності кінцевої продукції [7].

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

У науковій літературі немає єдності поглядів щодо визначення поняття «екологізація». Цей термін з'явився в науковому обігу нещодавно, введенням у науковий обіг нових понять, серед яких «екологізація економіки», «екологізація світової економіки», «екологізація виробництва», «екологізація продукції», «екологізація ціноутворення», «екологізація природокористування», «екологізація економічного, соціального та духовного розвитку», «екологізація міжнародної торгівлі», «екологізація науки та освіти», «екологізація суспільного розвитку» тощо.

Розглянемо докладніше сутність досліджуваного поняття. Наприклад, одне із трактувань таке: «процес проникнення ідей, знань, законів екології, екологічного мислення в інші сфери науки, виробництва, в життєдіяльність суспільства, держави» [6]. Тобто проникнення екологічних аспектів у всі сфери діяльності та управління. Такий процес повинен забезпечуватись методами екологічного управління, шляхом прийняття екологічного імперативу за основу функціонування суспільства. Таким чином можна сформулювати нову етичну систему існування людини в сучасному світі, як його невід'ємної частини [6].

С. О. Боголюбов у своїх дослідженнях екологізацію розуміє як вияв загальноекологічного підходу до всіх без винятку явищ суспільного буття як проникнення глобального завдання охорони навколишнього середовища в усі сфери суспільних відносин, що регулюються правом [1].

Колектив авторів під керівництвом М. М. Громова екологізацію також визначають як процес постійного та послідовного запровадження, але економічних, технічних та технологічних, правових і управлінських рішень, які дозволяють посилювати ефективність використання природних ресурсів, зберігати чи поліпшувати якість природного середовища [8].

У словниках екологізацію представляють, по-перше, як процес послідовного та неухильного впровадження систем технологічних, управлінських та інших рішень, що дозволяють підвищувати ефективність використання природних ресурсів та умов поряд із поліпшенням, збереженням якості природного середовища (або взагалі середовища життя) на локальному, регіональному та глобальному рівнях [2]; по-друге, як поняття, що розкриває процес проникнення екологічного підходу, екологічних принципів у різні види та сфери життєдіяльності людей [14].

Суть цього феномену в науці полягає у виявленні й обстеженні зв'язків, що існують між досліджуваними тією чи іншою природничою чи соціально-економічною наукою об'єктом та його навколишнім природним середовищем.

Поділяємо позицію професора І. М. Синякевича, який підсумовуючи різноманітність підходів та визначень цього поняття стверджував, що термін «екологізація» вживається для позначення: будь-яких видів людської діяльності, інструментів політики; природокористування; економічних систем; суспільного розвитку [13].

Підсумовуючи, зазначимо, що екологізацію можна розглядати і як передумову, і як фактор інноваційного розвитку підприємства, яка пов'язана з інноваціями упровадження сучасних технологій, способів організації виробництва, що забезпечують рівновагу між інтересами навколишнього середовища та економічним розвитком. Це поняття є надзвичайно містким та багатоаспектним із притаманним йому еволюційним характером змістовності. Так, під екологізацією розуміємо процес послідовного впровадження технічних, технологічних та управлінських інновацій для реалізації процесів сталого розвитку, шляхом досягнення збалансованості складових розвитку (економічної, екологічної, соціальної), з одночасним збереженням та поліпшенням стану навколишнього середовища на всіх таксономічних рівнях.

Матеріали здійсненого обстеження дозволяють класифікувати інструменти екологізації з урахуванням рівня їхнього впливу на економічну систему [5] (рис. 2).

Рис. 2. Інструменти екологізації з урахуванням рівня їхнього впливу на економічну систему

Джерело: побудовано автором на підставі [5].

Комбінація групи економічних інструментів визначає напрям і характер економічного типу розвитку держави. Застосування переважно інструментів сильного й середнього впливу визначає техногенний тип економічного розвитку, якому притаманний «компенсаційний» характер інструментів.

Чинне законодавство країни передбачає можливість формування набору й комплексу економічних інструментів екологізації. Так, визначення пріоритетних напрямів екологізації суспільного розвитку на нинішній час в Україні достатньо системно та вичерпно представлені у стратегічному документі «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» та проєкті Стратегії сталого розвитку України до 2030 року [9].

Основні інструменти здійснення національної екологічної політики повною мірою представлені в Стратегії екологічної політики, основними серед них є:

- досягнення Україною Цілей Сталого Розвитку;

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

- удосконалення законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища;
- здійснення моніторингу стану довкілля та контролю у сфері охорони навколишнього природного середовища й забезпечення екологічної безпеки;
- проведення екологічної експертизи та оцінювання впливу об'єктів екологічної експертизи на стан навколишнього природного середовища;
- міжсекторальне партнерство та залучення зацікавлених сторін;
- оцінка впливу стратегій, програм, планів на стан навколишнього природного середовища;
- удосконалення дозвільної системи у сфері охорони навколишнього природного середовища;
- міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки;
- екологічний аудит, системи екологічного управління, екологічне маркування; екологічне страхування, екологічна освіта та ін. [10].

Системний підхід у реалізації державної екологічної політики зумовлює використання таких принципів: відкритості; гласності органів державної влади; підзвітності; активної участі громадського суспільства у формуванні державної політики; дотримання екологічних прав громадян; стимулювання до ведення екологічно відповідального бізнесу; заохочення до екологічно свідомої поведінки громадян; запобігання екологічній шкоді; міжнародна співпраця та євроінтеграція [9] (рис. 3).

Рис. 3. Принципи здійснення державної екологічної політики

Джерело: побудовано автором на підставі [9].

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Водночас міжсекторальне соціальне партнерство, як форму структурованої співпраці між державою (у частині здійснення екологічної політики), підприємствами, громадянами для досягнення синергетичного ефекту в загальних цілях охорони кліматичної системи, також доцільно віднести до зазначених принципів.

На нашу думку, роль держави у формуванні та впровадженні ефективної екологічної політики повинна посилюватись через: інформування та комунікацію; державне регулювання охорони довкілля; стратегічну екологічну оцінку та оцінку впливу на навколишнє природне середовище; систему екологічного управління, екологічного аудиту, маркування продукції та екологічну сертифікацію; екологічний облік; технічне регулювання та облік у сфері природокористування, охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки; адаптоване до законодавства ЄС законодавство України у сфері охорони навколишнього природного середовища; освіту в інтересах сталого (безперервного) розвитку; економічні й фінансові механізми (зокрема екологічна модернізація промислових підприємств); комплексний моніторинг і нагляд за станом навколишнього природного середовища; міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища й забезпечення екологічної безпеки.

Висновки та пропозиції. Нинішня екологічна ситуація в Україні свідчить про необхідність негайного переходу до концепції сталого розвитку, яка передбачає побудову соціо-еколого-економічної моделі розвитку, поєднанням свідомості нації та екологічної культури з ґрунтовною державною екологічною політикою щодо регулювання діяльності галузей економіки з переважаючою часткою ресурсо- та енергоємності. Вирішення проблеми екологізації економіки сприятиме вирішенню внутрішніх соціальних проблем, створенню позитивного іміджу держави на міжнародній арені, забезпеченню збалансованого розвитку національної економіки та гармонізації її структури, сприятливе створенню соціо-еколого-економічного середовища для майбутніх поколінь.

Усі інші проблеми, що пов'язані з дослідженням екологізації світогляду, екологізації інституційного середовища; державної політики; «зеленої» економіки; методичних підходів до екологізації просторового розвитку становлять перспективні напрями подальших наукових розвідок.

Список використаних джерел

1. Боголюбов С. А. Экологическое право: учебник для ВУЗов. Москва: ИНФРА М–НОРМА, 1999. 369 с.
2. Большой экономический словарь / ред. А. Азрилиян. 7-е изд. Москва: Институт новой экономики, 2010. 1472 с.
3. Бутко М. П., Петровська А. С. Методичні підходи до екологізації просторового розвитку в умовах децентралізації владних повноважень. *Регіональна економіка*. 2018. № 4 (90). С. 74–84.
4. Коваленко А. О. Стратегічне планування сталого розвитку України: природно-ресурсний та екомодернізаційний вимір: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.06 «Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища» / Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України». Київ, 2019. 47 с.
5. Кравець П. В. Економічні інструменти екологізації лісового господарства у контексті сталого розвитку України. URL: <http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/Lisove-gospodarstvo-l-p-d-promyslovist>.
6. Кравців В. С. Регіональна екологічна політика в Україні (теорія формування, методи реалізації): монографія. Львів, 2007. 338 с.
7. Крутякова В. І., Харічков С. К. Екологізація як складова стратегії переходу України до сталого розвитку. URL: sd4ua.org/wp-content/.../KrutyakovaKharichkov_red.doc.
8. Менеджмент на транспорте: учебное пособие для студ. ВУЗов / под общ. ред. Н. Н. Громова, В. А. Персианова. 4-е изд., стер. Москва: Изд. центр «Академия», 2008. 528 с.

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

9. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28.02.2019 року № 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2697-19>.

10. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року: Закон України від 21 грудня 2010 року № 2818-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2697-19>.

11. Резолюція Генеральної асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» прийнято 25 вересня 2015 року. URL: <http://sdg.org.ua/ua/resources-2/344-2030-2015>.

12. Сахарнацька Л. І. Сутність екологізації виробництва в умовах реструктуризації лісового господарства. *Економіка природокористування і охорони довкілля*: зб. наук. пр. Київ: ДУ ІЕПСР НАН України, 2012. С. 188–194.

13. Синякевич І. М., Головка А. А., Ковалишин В. Р., Польовський А. М. Екологізація сучасного суспільного життя в контексті подолання екологічних загроз і зміцнення екологічної безпеки. *РБВ НЛТУ України*. 2015. № 13. С. 186.

14. Социально-экологический словарь (русско-французский) / отв. ред. И. Н. Ремизов. Москва: Былина, 2002. 224 с.

15. Стратегія сталого розвитку України на період до 2030 року (Проект 2017). URL: https://www.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/UNDP_Strategy_v06-optimized.pdf.

16. Akumenko O. Y., Petrovskaya A. S., Zholobetska M. B. Synergetic approach to the implementation of «green» economy strategic priorities. *Scientific bulletin of Polissia*. 2017. № 1 (9). P. 2.

References

1. Bogoliubov, S. A. (1999). *Ekologicheskoe pravo [Ecological law]*. Moscow: INFRA M–NORMA [in Russian].

2. Azriliian, A. (Ed.) (2010). *Bolshoi ekonomicheskii slovar [Big economic dictionary]*. (7th ed.). Moscow: Instytut novoi ekonomiky [in Russian].

3. Butko, M. P., Petrovska, A. S. (2018). Metodichni pidkhody do ekolohizatsii prostорового rozvytku v umovakh detsentralizatsii vladnykh povnovazhen [Methodical approaches to ecologization of the spatial development in the conditions of powers decentralization]. *Rehionalna ekonomika – Regional economy*, 4 (90), 74–84 [in Ukrainian].

4. Kovalenko, A. O. (2019). *Stratehichne planuvannia staloho rozvytku Ukrainy: pryrodno-resursnyi ta ekomodernizatsiinyi vymir [Strategic planning of sustainable development of Ukraine: natural resource and eco-modernization dimension]*. (Candidate's thesis). Derzhavna ustanova «Instytut ekonomiky pryrodokorystuvannia ta staloho rozvytku Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy», Kyiv [in Ukrainian].

5. Kravets, P. V. (n.d.). *Ekonomichni instrumenty ekolohizatsii lisovoho hospodarstva u konteksti staloho rozvytku Ukrainy [Economic instruments of forest greening in the context of sustainable development of Ukraine]*. Retrieved from <http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/Lisove-gospodarstvo-l-p-d-promyslovist>.

6. Kravtsiv, V. S. (2007). *Rehionalna ekolohichna polityka v Ukraini (teoriia formuvannia, metody realizatsii) [Regional ecological policy in Ukraine (theory of formation, methods of implementation)]*. Lviv [in Ukrainian].

7. Krutiakova, V. I., Kharichkov, S. K. (n.d.). *Ekolohizatsiia yak skladova stratehii perekhodu Ukrainy do staloho rozvytku [Ecologization as a component of Ukraine's transition to sustainable development]*. Retrieved from sd4ua.org/wp-content/.../KrutyakovaKharichkov_red.doc.

8. Gromova, N. N., Persianova, V. A. (2008). *Menedzhment na transporte [Transportation Management]*. (4th ed., ster.). Moscow: Izd. tsentr «Akademiia» [in Russian].

9. Pro Osnovni zasady (stratehiiu) derzhavnoi ekolohichnoi polityky Ukrainy na period do 2030 roku [On the Fundamental Principles (Strategy) of the State Environmental Policy of Ukraine for the Period up to 2030]. № 2697-VIII (on February 28, 2019). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2697-19>.

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

10. Pro Osnovni zasady (strategiiu) derzhavnoi ekolohichnoi polityky Ukrainy na period do 2020 roku [On the Main Principles (Strategy) of the National Environmental Policy of Ukraine for the Period until the Year 2020]. № 2818-VI (on December 21, 2010). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2697-19>.

11. Rezoliutsiia Heneralnoi asamblei OON «Peretvorennia nashoho svitu: Poriadok denni u sferi staloho rozvytku do 2030 roku» pryiniato 25 veresnia 2015 roku [The resolution of the UN General Assembly on "Transforming our World: A 2030 Agenda for Sustainable Development" was adopted on 25 September 2015]. Retrieved from <http://sdg.org.ua/ua/resources-2/344-2030-2015>.

12. Sakharnatska, L. I. (2012). Sutnist ekolohizatsii vyrobnytstva v umovakh restrukturyzatsii lisovoho hospodarstva [The essence of green production in the conditions of forestry restructuring]. *Ekonomika pryrodokorystuvannia i okhorony dovkillia – Economics of Environmental Management and Environmental Protection* (pp. 188–194). Kyiv: DU IEPSSR NAN Ukrainy [in Ukrainian].

13. Syniakevych, I. M., Holovko, A. A., Kovalyshyn, V. R., Polovskyi, A. M. (2015). Ekolohizatsiia suchasnoho suspilnoho zhyttia v konteksti podolannia ekolohichnykh zahroz i zmitsnennia ekolohichnoi bezpeky [Ecologization of modern social life in the context of overcoming environmental threats and strengthening environmental safety]. *RVV NLTU Ukrainy – RVV NLTU of Ukraine*, 13, 186 [in Ukrainian].

14. Remizov, I. N. (2002). *Sotsialno-ekologicheskii slovar (russko-frantsuzskiy) [Socio-ecological dictionary (Russian-French)]*. Moscow: Bylina [in Russian].

15. Stratehiia staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku (Proekt 2017) [Strategy of sustainable development of Ukraine for the Period to 2030 (Draft 2017)]. Retrieved from https://www.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/UNDP_Strategy_v06-optimized.pdf.

16. Akymenko, O. Y., Petrovskaya, A. S., Zholobetska, M. V. (2017). Synergetic approach to the implementation of «green» economy strategic priorities. *Scientific bulletin of Polissia*, 1 (9), 2 [in English].

Петровська Аліна Сергіївна – аспірантка кафедри менеджменту та державної служби, Чернігівський національний технологічний університет (вул. Шевченка, 95, м. Чернігів, 14035, Україна).

Петровская Алина Сергеевна – аспірантка кафедри менеджменту та державної служби, Чернігівський національний технологічний університет (вул. Шевченка, 95, г. Чернігів, 14035, Україна).

Petrovska Alina – PhD student of the Department of Management and Civil Service, Chernihiv National University of Technology (95 Shevchenko Str., 14035 Chernihiv, Ukraine).

E-mail: alina777petrovskaya@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4680-6926>

ResearcherID: C-1303-2017